

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v torek, dne 25. septembra 1934.

Štev. 108.

Pomembnost srednjega stanu

V »Narodnem blagostanju«, ki je že skoraj postalo glasilo Bafe, je objavil g. Milenković na uvodnem mestu članek z naslovom »Fantaziranje o srednjem stanu«. Kakor že kaže naslov, se v članku g. Milenković ostro izreka proti srednjemu stanu, ki da sploh ne obstoji in ki da je le iznajdba germanske srednjeveške koncepcije. O srednjem stanu da fantazirajo pri nas samo dobro plačani birokrati raznih gospodarskih organizacij, da opravičijo njih obstoj. Ker so vse te stanovske organizacije brez pravega cilja, bi morale itak propasti. Od propada da se morejo rešiti le na ta način, da se na podlagi stanovskih organizacij ustvari politična stranka. Samo zato pa da se tudi govori o važnosti in veljavnosti srednjega stanu, ki pa dejansko sploh ne obstoji in je le plod fantazije.

Kakor je interesantna iznajdba g. Milenkovića, da srednjega stanu sploh ni, je pa še bolj zanimiva njegova več ko originalna utemeljitev. Pravi namreč, da so bili stanovi le v času fevdalizma. Kakor hitro pa je s svobodo osebe in lastnine ter njene svobodne uporabe nastal kapitalizem, je šel ves razvoj družbe le v eno smer, da se je na eni strani koncentriralo vse bogastvo, na drugi pa se je vse proletariziralo. Vmes med tema dvema skrajnostima pa je neka mešanica ljudi, ki ne pomenijo nobenega družabnega razreda in ki zato tudi nikdar ne morejo tvoriti posebnege stanu. Srednji stan spada le med fantazije.

Bilo bi sicer zanimivo vprašati, zakaj se g. Milenković s temi fantazijami sploh ukvarja, zakaj se bori proti stanu, ki ga sploh ni, kajti res si ne moremo misliti, da bi hotel postati slaven v boju z mlino na veter. Ampak stvar je v tem, ker g. Milenković sam čuti, da srednji stan le ni samo fantazija, temveč da sloni na zelo realni podlagi, katero je čisto točno navedel tudi sam g. Milenković. Kajti v tem je stvar, da se hoče dati človeškemu življenju razvoj, da bi na eni strani bilo vse bogastvo, na drugi pa sama revščina, da ne bi bilo na svetu nič drugega ko velekapital in proletariat. In proti temu razvoju se revoltira svet in borbo proti temu razvoju vodi srednji stan. Ne plutokracije na eni ter brezpravne mase na drugi strani hoče svet, temveč te skrajnosti na enem in drugem koncu se morajo izravnati, da se pride do harmoničnega razvoja naroda. Ljudje nočejo biti niti hlapci ameriške plutokracije, niti sužnji birokracije, ki vlada nad skolektiviziranim narodom. Ljudje hočejo, da se spoštuje njih osebnost, da so svoji gospodarji in da velja osebna individualnost. Iz te volje je nastala zahteva, da treba srednjemu stanu dati vso veljavo, ker je srednji stan sila naroda.

Postranskega pomena je, če je danes že mogoče potegniti strogo mejo, kdo vse spada v srednji stan in kdo ne, ker je pač življenje tako raznovrstno, da teh strogih mej sploh ni, da prehaja ena v drugo. Tudi to je čisto egalno, če imajo vsi pripadniki srednjega stanu iste gospodarske interese ali ne. Ali imajo mar iste interese plutokrati, ali kolektivizirane države?

Srednji stan je nastal v hlipu, ko se je pričel zavedati, da je srednji stan in ko je začel na podlagi te zavesti zahtevati, da se mora razvijati življenje tako, da se varujejo interesi vsakega poedince, ne pa, da je svet le pred alternativno: kolektivistične ali plutokratske diktature. Zavest pripadnosti k srednjemu stanu je že tudi dokaz njegove eksistence in te resnice ne izbrisejo nobene fantazije o vladi le dveh skrajnosti.

Srednji stan ne le obstoji, temveč stopa danes tudi v ospredje in z vedno večjo močjo zahteva svoje pravice. V vsakem po-

gledu zahteva svoje pravice in je v teh svojih zahtevah celo tako konsekventen, da zahteva pravice celo za one desetisoče čevljarjev, ki jih ogroža Bafa s svojimi fabrikami in prodajalnami. To pa je menda tudi oni glavni vzrok, da je Bafino glasilo proglasilo srednji stran kratkoma kot plod prazne fantazije. Pa se je Bafino glasilo moglo že prepričati, da imajo te fantazije realno silo in da so celo močnejše od velekapitala. Že je izšla prepoved Bafinih popravilnic in je v Švici bila prepovedana ustanovitev Bafine tvornice, da tudi

realni dokazi dokazujejo, da srednji stan le ni brez moči. Upamo pa, da bodo sledili še novi dokazi in da bo srednji stan dosegel tudi še to veljavnost, da bo na njegovo zahtevo odpravljena v Jugoslaviji tudi vsaka nepotrebna konkurenca tujih fabrik našim domačim čevljarjem, trgovinam s čevlji in tvornicam za čevlje. Tedaj pa bodo te tuje tvrdke obstajale v Jugoslaviji le še v fantaziji, dočim bo srednji stan z napredovanjem lastnih organizacij pripravljati tla za nove uspehe v boju za pravice človeka.

Gospodarska obnova Evrope

Koreferat nar. poslanca Ivana Mohoriča na medparlamentarni trgovinski konferenci v Beogradu

Gospod senator Brezzi je v svojem referatu uvodoma omenil, da ni imel na razpolago podrobnih statističnih podatkov o mednarodnem potniškem in blagovnem prometu ter je zato svoja izvajanja omejil na vprašanje izpopolnitve zvez mednarodnih luksuznih brzovlakov. S tem pa je bila razprava o vprašanju železniških dogovorov znatno zožena. Zato si jemljem svobodo, da se dotaknem vsaj z nekaterimi načelnimi opaznanji in pripombami nekaterih glavnih vprašanj, ki jih je treba obravnavati v kompleksu mednarodnih železniških dogovorov, ki pa v referatu mojega spoštovanega predgovornika niso bila omenjena. Obenem pa prosim konferenco, da dopusti, da jugoslovanska delegacija, kot zastopnica ene najbolj važnih tranzitnih dežel za promet z zapada na vzhod in s severa na jug, ki dobiva vedno bolj mednarodni pomen, doda nekatere informacije, ki so splošnega pomena in da preciziramo svoje stališče k predlaganim predlogom in priporočilom za resolucijo.

Mednarodno sodelovanje nacionalnih uprav prometnih podjetij s ciljem, da se dosežejo čim boljše direktne zveze za potniški in blagovni promet, so brez dvoma eden najvažnejših elementov za obnovo mednarodnih gospodarskih odnošajev in s tem tudi za okrepitev in zboljšanje političnih odnošajev posameznih držav. Svojo aktivnost pa morejo razviti samo tedaj, če so pogoji mednarodno političnega značaja ter smeri prometne in gospodarske politike posameznih držav pripravljene pospeševati mednarodne prometne zveze. Zalibog moramo konstatirati, da se v zadnjih letih razmere niso ravno razvijale v okrepitev teh odnošajev in da sta zlasti v blagovnem prometu gospodarski nacionalizem in ekonomska avtarkija obrezuspešila velik del naporov železniških uprav, ki so bile vedno interesirane na tem, da ustrezajo željam potujočega občinstva in da večajo mednarodno zamenjavo blaga.

Zato moremo z velikim zadovoljstvom konstatirati, da vlada na vseh mednarodnih železniških konferencah, kljub vsem težočam, s katerimi se morajo boriti posamezne nacionalne želez. uprave v dobi proračunskih deficitov in drugih neprilik, vendarle duh koncilijantnosti, enotno razpoloženje za sodelovanje in iskreno prizadevanje, da se mednarodne zveze zboljšajo, da se vožnje skrajšajo in da se udobnosti za potnike povečajo, ter tako vsaj v tehničnem pogledu ustvarijo pogoji za napredek mednarodnega železniškega prometa.

Treba vzeti v roke samo seznam velikih prog mednarodnih direktnih brzovlakov v kompletnih garniturah ter prometnih direktnih vozov ter primerjati današnje stanje z onim pred petimi ali desetimi leti, da se vidi vsa ogromna razlika. Danes je v prometu na kontinentu že 23 mednarodnih ekspresnih vlakov, s katerimi so zvezani najvažnejši gospodarski in kulturni centri, da o stotinah direktnih vagonov pri raznih brzovlakih niti ne govorimo. Tako so vpostavljene zveze ne samo tam, kjer že obstoji močna železniška mreža, temveč tudi tam, kjer se ta šele ustvarja. In te stalne zveze se vzdržujejo, čeprav z

ozkega stališča železniške eksploatacije niso rentabilne in računsko utemeljene. Smatram zato, da pri teh razmerah ni treba misliti na nove velike proge s posebnim statutom, ker izkušnje mnogih držav v tem pogledu niso bile ravno najbolj ugodne.

Kar nas pa posebno veseli in kar nam vzbuja posebne upe za prihodnost, je to, da vzporedno s potniškim prometom napreduje v velikem stilu tudi postopna izpopolnitev direktnih mednarodnih vlakov za ekspresni brzotovorni promet, ki je za zamenjavo kvarljivega blaga, zlasti sadja, povrtnine, žive živine in živalskih proizvodov odločilnega pomena. Te linije, ki so dolge že na tisoče kilometrov, niso samo potrebna dopolnitev obstoječih zvez potniškega prometa, temveč tudi važen element za pobijanje gospodarske izolacije naroda.

Kompleks vprašanj, ki se regulirajo z mednarodnimi železniškimi sporazumi, obsega poleg transportno-pravnih vprašanj ter urejanja civilno- in trgovsko-pravnih odnošajev, glede katerih imamo že obširno mednarodno literaturo in kodifikacijo, še obsežna tarifna in tehnična vprašanja. Mednarodne pravne konvencije so ustvarile podlage, na katerih sklepajo posamezne države posebne dogovore, s katerimi urejajo posamezna prometno-tehnična vprašanja v ožjem smislu ali pa regulirajo komercialno-tarifna vprašanja. Skupina

komercialno-tarifnih vprašanj je naravna dopolnitev gospodarsko-političnih sporazumov, ker z njimi ustvarjajo posebne ugodnosti za intenzifikacijo mednarodne zamenjave blaga. Železniško-tarifne zveze, ki se v tem oziru ustanavljajo, dopolnjujejo carinsko-politične in splošno gospodarske sporazume mednarodnega značaja. Dočim je prva skupina dogovorov strokovno tehnične prirode, je druga izraz obstoječih gospodarsko-političnih tendenc, za katere vsi prav dobro vemo, kakšne so one v dobi gospodarskih avtarkij, odnosno sklepanja regionalnih sporazumov in kakšne sploh morejo biti. Predaleč bi zašel, če bi kot koreferent ocenjeval zadnjo skupino vprašanj, ki pa so za življenje naroda in interese države najbolj zanimiva in ki bi mogla, usmerjena v pravo smer, največ pripomoči k gospodarski obnovi Evrope.

Zalibog pa otežkočujejo gospodarsko politične grupacije s svojimi tendencami v znatni meri naravno gravitacijo in tok zamenjave blaga ter ustvarjajo umetne deviacije v struji te zamenjave ter skušajo na ta način korigirati normalne prometne linije, ki obstoje že cele veke, vse to pa na način, ki ni ne v interesu konzumentov, ne državnih financ ter s tem le postružejo položaj v mednarodnih odnošajih. V tem pogledu bi bila ublažitev položaja z mednarodnega stališča nad vse zaželeno in oportuna. Prepričan sem, da morejo naše medparlamentarne konference s svojimi priporočili znatno pripomoči k ublažitvi te situacije.

Obžalujem, da mi okvir konference onemogoča, da bi te načelne pripombe podrobno razložil in utemeljil s podatki, vendar pa sem gotov, da se bo znaten del prisotnih delegatov strinjal z mojim naziranjem. Smatram, da je naša dolžnost, da skušamo doseči pri zainteresiranih vladah, da se ustvarijo v omenjenem pravcu čim boljše pogoji za bodoče železniške dogovore; ker so železniški tehniki svojo vlogo pri teh sporazumih že dokončali, nam preostaja samo izpopolnitev komercialno-tarifnega dela, da z njo omogočimo rekonstrukcijo politike prometnih odnošajev.

(Konec prihodnjik)

Vprašanje lesnega izvoza v Italijo

Važna konferenca avstrijskih in jugoslovanskih lesnih zastopnikov v Gradcu

Zaradi povišanja italijanskih uvoznih carin na les ter uvedbe italijanskih ugodnostnih carin in celo tarif za avstrijski les, je nastal na lesnem trgu čisto poseben položaj, ki nujno zahteva ureditev razmer na italijanskem lesnem trgu.

V ta namen je bila sklicana na inicijativo predsednika C. I. B. grofa Ostrowskega dne 20. septembra v Gradcu konferenca glavnih interesentov na italijanskem lesnem trgu. Konferenca so se v glavnem udeležili avstrijski in jugoslovanski zastopniki. Poseben pomen je dobila konferenca, ker so bili njeni sklepi odobreni tudi od odločujočih mest v Jugoslaviji in Avstriji. V Gradcu doseženi sporazum moremo zato smatrati kot oficialen sporazum. Jugoslovanske lesne interese sta zastopala na konferenci s polnim uspehom predsednik inženjer Milan Lenarčič ter tajnik Zveze industrijcev Danilo Gorjup.

Na konferenci se je najprej ugotovil dejanski stan, ki je nastal v lesnem izvozu v Italijo. Nadalje se je razpravljalo o veljavnosti tržaškega sporazuma, o organizaciji jugoslovanskega lesnega izvoza ter zlasti o posledicah povišanja italijanskih uvoznih carin ter Avstriji dovoljenih preferenc pri carini in prevozu. Ugotovilo se je, da sicer jugoslovanski izvoz ni padel po količini, da pa v tem večji meri po cenah. Posebno proizvajalec lesa je silno udarjen. Zaradi nizkih cen tudi Avstriji dovoljene ugodnosti niso pri-

nesle njej onih uspehov, na katere se je računalo.

Gen. tajnik C. I. B. je v teku debate v imenu ministra Schüllerja izjavil, da je pooblaščen k izjavi, da avstrijska vlada ne nasprotuje razširjenju Avstriji dovoljenih preferenc tudi za Jugoslavijo. Nadalje je izjavil, da je avstrijska vlada pripravljena, če pride do sporazuma in izvajanja tržaškega sporazuma ter uredbe o kontroli jugoslovanskega lesnega izvoza, zavzeti se pri italijanski vladi, da se pri prihodnjih pogajanjih priznajo tudi Jugoslaviji iste ugodnosti.

Avstrijski zastopniki so se nadalje zavezali, da se bodo ravnali po cenah, kakor so bile določene s tržaškim sporazumom, če bo do 1. oktobra izvedena organizacija jugoslovanskega lesnega izvoza. V nasprotnem primeru se ne smatrajo več vezani na cene po tržaškem sporazumu.

Jugoslovanski delegati pa so izjavili, da sprejemajo določila tržaškega sporazuma glede lesnih cen, če se jim priznajo enake preference ko Avstriji. Prav tako so se jugoslovanski delegati obvezali, da do 1. oktobra izvedejo organizacijo jugoslovanskega lesnega izvoza.

O konferenci sami je bil izdan ta kominike:

»Na inicijativo od predsednika C. I. B., grofa Ostrowskega za 20. t. m. v Gradcu sklicani konferenci glavnih interesentov na ital. lesnem trgu se je izkazalo, da

kljub med tem razširjenim nasprotnim vestem še naprej velja tako imenovani tržaški sporazum. Potemtakem ostanejo neizpremenjeni v veljavi tudi vse v njem predvidene cene in pogoji.

Da se doseže prilagoditev na še vedno nezmanjšane visoke produkcijske stroške, se bo še naprej skušala čim preje doseči ureditev cen, za kar je predpogoj že davno pripravljena in nujno potrebna jugoslovanska izvozna organizacija.

V nadaljnjem naj se pritegne na podlagi izdatne carinske zaščite v povečanem obsegu delavna italijanska nacional-

na proizvodnja k sodelovanju za normalizacijo razmer na italijanskem lesnem trgu, da se tudi s te strani izločijo vsa danes obstoječa vznemirjenja na trgu.

V Gradcu doseženi sporazum odpira vrata k zboljšanju lesnega izvoza v Italijo, a tudi k zboljšanju razmer na italijanskem lesnem trgu. Je torej v interesu našega in avstrijskega lesnega gospodarstva ter tudi italijanske lesne trgovine. Upati je zato, da bo tudi obveljal in da bo mogoč naš izvoz lesa v Italijo tudi brez katastrofalne izgube našega lesnega producenta.

Zasedanje Gospodarskega sveta M. A.

V ponedeljek je začel v Beogradu zasedati gospodarski svet Male antante. Njegov delovni program je obsežen in ker je bil del tega programa že obdelan na predpogajanjih v preteklem tednu, moremo upati, da bo tudi njegov uspeh znaten in da bo dal več pozitivnih rezultatov kakor njegova prejšnja zasedanja.

To moremo upati tudi zaradi čisto posebnih razmer, ki so nastopile letos. Napram rekordni žitni letini v lanskem letu, je tako na Češkoslovaškem ko v Rumuniji žetev razočarala in zato bo letos jugoslovanski žitni izvoz v Češkoslovaško prav znatno narasel. Jasno pa je, da ni ta dvig žitnega izvoza že dokaz zboljšanih trgovinskih odnošajev med Jugoslavijo in Češkoslovaško, kajti to bi ne bilo nikako zboljšanje, ako bi baziralo le na slabi letini. O zboljšanju moremo govoriti šele takrat, kadar je živahna zunanja trgovina med obema državama že čisto stalen pojav, ki je rezultat stabilnih gospodarskih razmer.

Skratka: zboljšanje trgovinskih odnošajev med državami Male antante mora biti utemeljeno v strukturi teh gospodarstev. Zboljšanje mora biti naravna posledica potreb teh gospodarstev, ker le potem bo to zboljšanje tudi trajno. Nikakor pa ni mogoče doseči boljših trgovinskih odnošajev le na podlagi diktata, pa naj bo ta še tako utemeljen v enakosti političnih interesov. V gospodarstvu je pač tako, da ni mogoče nobene reči izsiliti, zato pa tudi ni mogoče zahtevati od ljudi, da kupujejo blago le z ozirom na politične interese.

Zato tudi popolnoma zadostuje, če je namen zasedanja gospodarskega sveta Male antante samo ta, da ustvari ugodnejše pogoje za trgovino med državami Male antante. Če se doseže to, da bodo železniške in rečne tarife za trgovino med državami Male antante ugodne, če ne bodo te trgovine ovirale nobene carinske zapreke, če bo tudi ugodno rešeno vprašanje plačilnega prometa, potem bo zasebna trgovina že sama izkoristila vse možnosti uspešnejše zunanje trgovine med vsemi tremi državami. Treba je torej ustvariti samo možnosti za lažjo trgovino, vse drugo pa je treba prepustiti zasebni iniciativi, ki bo potem že sama storila vse, kar je mogoče doseči.

Dnevni red zasedanja gospodarskega sveta Male antante tudi kaže, da bo šlo vse njegovo delo predvsem v tej smeri. Tako so na dnevnem redu prometna vprašanja, razpravljalo se bo nadalje o večjem sodelovanju poštini hranilnic, skupno delovanje pošt itd. Vsa ta vprašanja so pogoj za lažje medsebojno gospodarsko sodelovanje in ugodna rešitev teh vprašanj bo kar avtomatično povečala tudi zunanjo trgovino med državami Male antante.

Potrebno pa je, da se tudi začne polagoma delati na to, da se vse tri države Male antante zvežejo z velikimi prometnimi žilami, od katerih bi šla ena na Jadransko morje, druga pa na Donavo. V zvezi s tem je treba znova opozoriti na neobhodno potrebnost zveze Slovenije z morjem. Dokler ne bo pot za češkoslovaško blago na naše jadransko pristanišče vsaj tako ugodna, kakor je na Trst ali Reko, tako dolgo tudi ne bo prav oživela naša trgovina s Češkoslovaško. Zveza Slovenije z morjem spada zato prav tako na

dnevni red zasedanja gospodarskega sveta Male antante, kakor je že na dnevnem redu vprašanje donavskega prometa.

Prvo je, da se ustvari pogoji za trgovino, potem šele pride trgovina sama, in diktati, ki ne bi izhajali iz tega spoznanja, ne bodo imeli pravega učinka. Storitvi je treba vse, da bo trgovina med državami Male antante lažja ko z vsemi drugimi državami — in cilj gospodarske Male antante je dosežen.

Otvoritev 3. zasedanja Gospodarskega sveta Male antante

V ponedeljek ob 11. dopoldne je otvoril zunanji minister Jevtić ob polnoštevilni udeležbi delegacij vseh treh držav Male antante 3. zasedanje Gospodarskega sveta Male antante. V svojem otvoritvenem govoru je dejal minister Jevtić med drugim:

Vprašanja, ki so na dnevnem redu zasedanja, ne presegajo okvira programa, ki je začetan s paktom Male antante. Nadaljuje naj se samo delo, ki je bilo že začeto na prejšnjih zasedanjih in zato se tudi pričakuje, da bo zasedanje uspešno.

Gospodarskega sodelovanja držav M. A. ni mogoče doseči naenkrat, temveč samo postopoma. Mnogo pa se je na prvih dveh zasedanjih že doseglo in poleg tega so se nekateri problemi že tako predebatirali, da bodo sedaj gotovo rešeni.

V sedanjih gospodarskih krizi se kažejo šele prvi znaki zboljšanja in zato je gospodarsko sodelovanje vseh treh držav M. A. tembolj potrebno.

Nato je minister Jevtić na kratko označil program zasedanja.

1. V prvi vrsti je treba delati na to, da se poveča medsebojna izmenjava blaga. Vse ovire tej izmenjavi je treba čim bolj omejiti.

2. Vprašanje preferencialov in regionalnih sporazumov ter njihov posledic glede obveznosti, ki jih imamo z drugimi državami, je drugo veliko vprašanje, ki ga je treba rešiti.

3. Razne posebne ugodnosti, ki so si jih dovolile druge države z raznimi protokoli, zahtevajo, da se ugotovi, če niso te ugodnosti derogirale klavzulo o največji ugodnosti in kakšne posledice bi potem za nas nastale.

4. Enako je treba tudi proučiti posledice raznih kompenzacijskih pogodb.

5. Zlasti pa bo moral izreči svet svoje mnenje o teh vprašanjih: a) razvoj tujkega prometa med državami M. A.; b) vzajemno sodelovanje poštini hranilnic; c) sodelovanje pri rečni plovbi; d) sodelovanje na industrijskem polju; e) sodelovanje pošt. Z iskreno željo, da bi imelo zasedanje poln uspeh, je zaključil minister Jevtić svoj ekspezo.

Kot drugi je govoril predsednik rumunske delegacije Tabacovici, ki je poudaril važnost gospodarskega sodelovanja vseh treh držav M. A., ker bo to sodelovanje dvignilo ugled in veljavo vseh treh držav.

Predsednik češkoslovaške delegacije Stangler je zlasti govoril o pomenu gospodarskega sodelovanja, ki je enakovredno političnemu. Brez gospodarske skupnosti nima politična skupnost dovolj trdne podlage.

Da se vsa vprašanja čim hitreje pro- uče, je predlagal minister Jevtić, da se vse delo Gospodarskega sveta M. A. razdeli na pet odborov. Ta predlog je bil sprejet in na popoldanski plenarni seji je bilo izvoljenih vseh pet odborov, ki so takoj nato pričeli z delom.

Trgovine ne smejo izdelovati oblek po naročilu

Trgovinski minister je poslal na vse upravne oblasti odlok, s katerim prepoveduje konfekcijskim trgovinam izdelovanje oblek po naročilu. Trgovine tudi ne smejo jemati mere. Dovoljena so le malenkostna popravila na oblekah.

Produkcija premogovnikov v juliju

Proizvodnja v juliju je v slovenskih premogovnikih znašala 84.207 ton napram 87.782 tonam v juniju. Proizvodnja je torej nekoliko nazadovala. Je pa večja, ko v juliju lani, ki je znašala le 80.498 ton. Še bolj razveseljivo je, da je bila letošnja proizvodnja tudi večja ko v letu 1932.

Premoga se je prodalo v juniju 80.282, v juliju pa 78.992 ton, torej le neznatno manj. V primeri z julijem 1933 je bilo letos prodanih 5291 ton več, v primeri z julijem 1932 pa celo za 7453 ton ali 10 odstotkov več.

Železnicam se je oddalo 30.942 ton, skoraj ravno toliko ko lani. Povečala pa se je oddaja industrijam od 34.370 na 36.563 ton. Oddaja je bila skupno z lastno porabo večja od produkcije in so zato zaloge nazadovale od 78.553 na 77.645 ton.

V prvih sedmih mesecih je znašala

	prodaja	proizvodnja
v letu 1932.	613.075	725.933
" " 1933.	550.499	633.999
" " 1934.	610.527	670.699

Tako prodaja ko tudi proizvodnja se je v primeri z lanskim letom torej znatno zboljšala.

Zelo pa je padlo število delavstva. Zaradi redukcij je bilo odpuščenih 624 delavcev, da znaša sedaj njih skupno število le 5154. Večja pa je bila zaposlitev delavstva in je tako število izmenjav naraslo od 110.236 na 120.506. Zato se je tudi zaslužek delavstva malenkostno povečal, da je znašal 5.154.000 Din. Je pa še znatno manjši od zaslužka v juliju 1932, ki je znašal 5.835.000 Din.

Zavarovanje delavstva v juliju

Po statistiki SUZOR-a je bilo v juliju 1934 v vsej državi zavarovanih nameščenec 555.920. V primeri z junijem 1934 je padlo število zavarovancev za 12.721, kar je običajni sezonski pojav, v primeri z julijem 1933 pa je bilo 34.743 zavarovancev več.

Najbolj je naraslo število zavarovancev pri teh uradih: pri beograjskem za 7.441, pri ljubljanskem za 4.403, zagrebškem za 4.378, osješkem za 3.425 zavarovancev. Relativno pa se je najbolj povečala zaposlitev delavstva pri okrožnih uradih v Sušaku (za 19.42%), Banji luki (za 15.44%), Nišu (za 12.41%) in Somboru (za 12.12%).

Padlo pa je število zavarovancev v Skoplju (1097 ali 3.9%) in v Dubrovniku (za 1084 ali 6.29%).

Od privatnih bolniških blagajn izkazuje zagrebški »Merkur« nadaljnje nazadovanje, in sicer se je pri njem število zavarovancev znižalo za 299. Pri Trgovskem bolniško-podpornem društvu v Ljubljani in Beograjski trgovački omladini se je število zavarovancev zopet zvišalo, pri zadnji za skoraj 600 zavarovancev.

Višina delavske mezde se je zopet znižala. Povprečno znaša 22-27 Din na dan in je manjša v primeri z lanskim letom za 0-80 Din. Zmanjšanje je posledica vedno manjšega števila delavcev z dnevno mezdo z več ko 24 Din.

Mezde in plače delavcev so se delile takole: Do 8 Din dnevno je prejelo 69.733 zavarovancev (vajencev), od 8 do 24 Din 257.599, od 24 do 34 Din 93.936, od 34 do 48 63.223 in nad 48 Din dnevno je prejelo 71.429 zavarovancev.

Angleško-nemški kliring

Angleško finančno ministrstvo je objavilo obvestilo nemške državne banke, da je začasno ustavila plačevanje v posebni, pri njej odprti račun Angleške banke. Ta ukrep Reichsbanke je v skladu s čl. 2. klirinškega sporazuma, ki določa plačevanje mark v posebni sklad do višine 5 milijonov.

V Londonu sodijo, da so ugodnosti sporazuma za Anglijo prav neznatne. Namen mu je bil, da bi Anglija smela ustavljati denarne zneske, dolgovane nemškim izvoznikom, ter jih uporabiti za plačila angleškim izvoznikom, ki sicer zelo težko pridejo do denarja. Nemški uvozniki bi plačevali na ta račun pri Reichsbanki v markah, od te pa bi prejeli marke angleški uvozniki nemškega blaga, dočim bi šterlingi prišli v korist angleškemu izvozu. Izkazalo pa se je, da je skoraj vse nemško blago na poti v Anglijo deklarirano v šterlingih in se torej ne more plačevati v markah. To je seveda ugodno za Nemčijo, ki si tako oskrbuje boljše devize. Za Anglijo bi se sporazum obnesel šele, če bi vsilili nemškim izvoznikom, da morajo sprejemati plačila v markah.

Po svetu

Novi goriški nadškof Margotti je bil v nedeljo slovesno vstoličen. Tržaški tisk pozdravlja njegovo vstoličenje kot novo dobo za italijansko versko življenje v slovenski Julijski Benečiji.

Vzhodni pakt je propadel in Francija pripravlja sedaj sklenitev južnovzhodnega pakta, kateremu naj bi poleg Francije, Rusije in Češkoslovaške pripadale tudi vse balkanske države.

Na seji politične komisije Društva narodov se je nadaljevala debata o manjšinskem vprašanju. Madjari so zopet nastopili s svojimi starimi napadi na nasledstvene države, a so bili od zastopnikov teh držav, zlasti od dr. Beneša, tako krepko zavrženi, da je vsa komisija usvojila stališče zastopnikov držav Male antante. Celotitalijanski delegat Aloisi se je pridružil stališču dr. Beneša. Madjarska je tako za eno blamažo bogatejša.

Na seji političnega odseka Društva narodov je poljski delegat grof Raczyński umaknil poljski predlog, da se obveznost zaščite narodnih manjšin raztegne na vse države.

V Posaarje odide na zahtevo predsednika posarske vlade Knoxa 2000 novih policijskih stražnikov. Stražnike bodo nabrali v Italiji med policisti, ki znajo nemško.

Hitler se je ponovno izjavil za sporazum s Francijo. Pa tudi na to Hitlerjevo izjavo ni prišel iz Francije noben drug odgovor, kakor da mora Nemčija najprej dejansko dokazati, da ne misli na revanžno vojno.

O zopetnem vstopu Nemčije v Društvo narodov bo Nemčija po izjavi Hitlerja razpravljala. Pogoji nemške vrnitve v Društvo narodov pa je, da se Nemčiji zagotovi popolna enakopravnost, zlasti glede oboroževanja.

Mac Donald odstopi, ker je večina konservativne stranke vedno bolj nasprotna njegovi politiki. Kakor poročajo angleški listi, bo imenovan za gen. guvernerja Kanade.

O številnih aretacijah protifašistov poročajo iz Italije. V nekaterih tvornicah je bilo aretiranih kar po sto in več delavcev. Mnogo ljudi je bilo aretiranih tudi v Julijski Benečiji.

Avstrijska vlada je prepovedala listom poročati o gibanju monarhistov v Avstriji. Tudi člani habsburške rodbine se v listih ne smejo več imenovati s polnim naslovom.

Plemiški naslovi bodo zopet dovoljeni v Avstriji in bo v ta namen v kratkem izdan poseben zakon.

Pred dnevi umrli vodja madjarskih legitimistov grof Josef Karolyi je v svojem testamentu naročil svojemu sinu, da mora smatrati konfiscirano fideikomisno premoženje svojega strica Mihaela Karolyija, prvega predsednika republikanske Madjarske, le kot depozit in kot last otroka Mihaela Karolyija.

V ruski emigraciji se vedno bolj pojavljata dve tendenci. Vodja kadetov Miljukov in general Denikin propagirata, da mora emigracija v primeru rusko-japonske vojne podpirati Rusijo. Gen. Zaharov in ataman Krasnov pa zahtevata, da je ruska emigracija brezpogojno vedno proti sovjetski Rusiji in predlagata zato zvezo emigracije s Hitlerjem in tudi z Japonci. Vse kaže, da pride zaradi tega vprašanja do razkola v ruski emigraciji.

Vrhovni nadzornik rumunskega orožništva, general Dimitrescu, je bil aretiran zaradi poverbe javnega denarja. Pride pred vojaško sodišče.

V ukrajinski grško-katoliški cerkvi se baje iz nacionalnih vzrokov pojavlja razkol. Vodstvo cerkve baje iz verskih razlogov propagira zblizanje s Poljsko, čemur se nacionalisti upirajo. Nekateri propagirajo zato prestop v protestantovsko, drugi pa v pravoslavno cerkev.

Nad vso Španijo je proglasila španska vlada obsedno stanje.

Pri prvih volitvah za ameriški kongres in senat so dobili demokrati ogromno večino glasov. Ponovna izvolitev Roosevelta je s tem zagotovljena.

Velika stavka tekstilnega delavstva v U. S. A. je bila v soboto končana in so tako delavci ko podjetniki sprejeli posredovalne predloge predsednika Roosevelta.

Med Rusijo in Japonsko je bil glede vzhodno-kitajske (mandžurske) železnice dosežen sporazum. Japonska odkupi vso železnico in bo plačala v ta namen 120 milijonov jen.

KLIŠETE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvaja se
najsolidnejše

KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Zunanja trgovina

Za zboljšanje gospodarskih stikov z Nemčijo

Po trgovinski pogodbi med Nemčijo in Jugoslavijo sta obe državi obvezani, da sestavita posebna odbora, katerih naloga je, najti možnosti za povečanje trgovine med obema državama. Ta odbora pa bi morala tudi odpraviti vse ovire za zunanjo trgovino med Nemčijo in Jugoslavijo. Končno je naloga teh odborov, da gledata na to, da se v Jugoslaviji proizvaja takšno blago, kakor ga zahtevajo v Nemčiji. Sedaj je tako Nemčija ko Jugoslavija imenovala ta dva odbora. Na čelu nemškega odbora je ravnatelj nemškega gospodarskega ministrstva v. Sarrow, jugoslovanskemu pa načeluje Milivoj Pilja, načelnik v trgovinskem ministertvu.

Naša trgovina z Urugvajem

Naš generalni konzulat v Montevideu (Urugvaj) javlja, da je pripravljen posredovati med našimi izvozniki in urugvajskimi uvozniki, da se povečajo trgovinski odnosi med Jugoslavijo in Urugvajem. Urugvaj uvaža zlasti oljčno olje, suhe češplje kanadskega in francoskega tipa, cement in les. Urugvaj pa zlasti izvažajo meso, mesne konzerve, kože, volno in mast. Lani je Jugoslavija izvozila v Urugvaj blaga za 414.000 Din, največ cementa (za 390.000 Din). V letu 1932 smo izvozili v Urugvaj blaga za samo 94.000 Din. Uvozili pa smo iz Urugvaja blaga za 965.000 dinarjev, in sicer zlasti sirove ovčje volne za 733.000 Din in suhe kože za 229.000 dinarjev. Naš izvoz v Urugvaj bi torej mogli povečati.

Nov sovjetski dumping

V zadnjem času listi vedno bolj pogosto poročajo o sovjetskem dumpingu z industrijskimi izdelki. Tako prodajajo sovjeti v Belgiji sirovo železo po 225 do 250 frankov, dočim znašajo belgijske cene od 310 do 315 frankov. Iz Londona poročajo, da je začela sovjetska Rusija v zadnjem času izvažati sirovo železo tudi na Japonsko, in sicer po cenah, ki so znatno nižje, kakor pa so cene japonskega železnega kartela.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snai obleke. klobuke itd. Skrobiti in svetloliko srajce, ovratnike in manjete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šeleburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Za jugoslovansko železno rudo, ki se izvažajo v livarne železa v Resita Fabrica, so dovolile rumunske železnice znižano tarifo. Znižana tarifa velja zaenkrat za kontingent 4000 vagonov.

V Bukarešto je prišla skupina belgijskih industrialeev, ki namerava investirati večje vsote v rumunsko težko industrijo.

Grška je izvozila v prvih osmih letosnjih mesecih iz Trakije in Makedonije 4-3 milijona kg tobaka v vrednosti 337-6 milijona draham.

Madjarski monopol je prodal na Franco-sko 87 vagonov tobaka.

Italija se boji, da bi ji mogle njene terjatve v Nemčiji zamrzniti in je zato pozvala svoje izvoznike, da skušajo priti do svojih terjatev do 28. septembra, ko poteče nemško-italijanski klirinški dogovor.

Italija je v prvem letošnjem polletju uvozila iz Nemčije blaga za 587, izvozila v Nemčijo pa le za 369 milijonov lir.

Nemčija je začela v velikem številu kupovati konje v Avstriji. Iz Koroške in Salzburgske je bilo samo v zadnjem času izvoženih 600 konj, deloma za rejo, deloma pa za vprego.

Med Japonsko in Nemčijo se vodijo pogajanja za sklenitev gospodarske zveze. Po tej zvezi bi Japonska odstopila Nemčiji mandžurski trg za industrijske izdelke.

Proizvodnja avtomobilov v Ameriki se je povečala. Tako je General Motors Corporation prodala letos 993.800 voz, od teh 206.300 v tujino, dočim jih je lani prodala samo 703.152, od teh 98.340 v tujino.

Davčni zakon treba spremeniti

Stanovanjska najemnina ne more biti odločilna za odmero pridobnine

Ko se je koncem lanskega in začetkom letošnjega leta vodil boj proti novim davčnim predlogom, je bil zlasti silen odpor javnosti proti čl. 7., ki je določal, da se odmerja minimalna pridobnina od višine stanovanjske najemnine. Boj proti tej določbi je bil tako oster, da se je na koncu koncentriral ves boj proti novim davčnim predlogom samo na ta člen. V hudih bojih se je končno posrečilo, da je bil ta člen znatno omiljen, da se je bistveno znižal odstotek za odmero pridobnine od stanovanjske najemnine, ni pa se moglo doseči, da bi ves člen padel. In tako je ostala določba, da se odmerja minimalna pridobnina od višine stanovanjske najemnine. ki jo plačuje pridobnini zavezani davkoplačevalec. Že takrat pa so strokovnjaki v davčnih zadevah prerokovali, da se bodo v praksi izkazali ti novi davčni predpisi, zlasti glede odmere pridobnine na podlagi stanovanjske najemnine kot nemogoči. In ta njih prerokovanja so se sedaj več ko uresničila in izkazala se je potreba, da se spomladi sklenjeni davčni zakoni temeljito reformirajo, zlasti pa predpisi glede minimalne pridobnine po stanovanjski najemnini.

Tako konstatira tudi »Jutro« z dne 19. oktobra v svojem gospodarskem delu, da je postala revizija davčnega zakona nujno potrebna. Določevanje pridobnine po zunanjih znakih se ni izkazalo le kot naporno, temveč za mnoge davkoplačevalce, zlasti manjše kot skrajno krivično, ki že ogroža njih gospodarsko eksistenco.

Zlasti nemogoča pa je določba, da plačuje podjetnik, ki ima več podjetij, pridobnino za vsako podjetje od stanovanjske najemnine. Ta podjetja so dostikrat čisto separatna podjetja, ki dajejo komaj toliko zaslužka, da si podjetnik vsaj v najskromnejši meri zboljša svoj položaj. Vsa ta posttranska podjetja dostikrat ne zaležejo niti za eno manjšo podjetje, kljub temu pa naj bi plačal podjetnik od vsakega teh liliputanskih podjetij pridobnino na podlagi stanovanjske najemnine. Na ta način bi plačal po trikrat in tudi večkrat davek od enega stanovanja. Jasno pa je, da nikakor ni bila namera zakonodajalca, da po večkrat obdači davkoplačevalca za isti predmet, temveč minimalno pridobnino od stanovanjske najemnine je določil le zato, da ne bi ostali neobdačeni oni, ki pravijo, da so brez dohodkov, a stanujejo v luksuriznih stanovanjih. Zakonodajalec je tu izjemoma z načeli davčnega zakona pripustil odmero po zunanjih znakih le kot sredstvo, da se prepreči utaja davkov in samo to je bil njegov cilj. Nikakor pa ni mogla in ni bila namera zakonodajalca, da bi ta določba služila za večkratno obdačenje davkoplačevalca za isti predmet.

Bilo bi pa to tudi v popolnem logičnem

nasprotju z načelom odmere po zunanjih znakih. Če se določi davkoplačevalcu pridobnina z ozirom na njegovo stanovanje, potem je vendar jasno, da velja ta zunanji znak za vse njegove dohodke, ker si tudi davkoplačevalec na podlagi vseh svojih dohodkov najame primerno stanovanje. Davkoplačevalec ima vendar le eno stanovanje, ne pa več stanovanj in z dohodki vseh svojih podjetij krije izdatek za stanovanje, ne pa le iz enega samega podjetja. Morajo vladati v resnici že silno zverženi pojmi, da je takšno tolmačenje sploh mogoče.

Posebno usodna pa je odmera pridobnine na podlagi najemnine za manjše obrtnike in trgovce. Čeprav so dohodki obrtnika ali trgovca padli, bi moral zaradi najemnine, ki jo itak težko zmaguje, plačati nakrat 2 do 3 krat višjo pridobnino. Nasprotno pa bi velepodjetnik tudi pri večjem poslu plačeval isto pridobnino, ker se pač višina stanovanjske najemnine prav nič ne ravna po dohodkih najemnika, temveč ostaja ista, če zasluži mnogo ali pa če doživlja izgubo. Pri tako povišanem obdačenju pač mnogim obrtnikom in trgovcem ne bo preostalo nič drugega, ko da vrnejo svoje obrtne liste, ker pač njih dohodki niso narasli v tej meri, da bi mogli te višje davke plačati. Posledica more biti zato samo ta: ali bo obrtnik ali trgovec povečal armado brezposelnih, ali pa si bo skušal pomagati s šušmarjenjem. Jasno je, da zakonodajalec ni hotel ne ene in ne druge teh posledic.

Ni pa treba še posebej poudarjati, kako težke posledice mora imeti odmera pridobnine od stanovanjske najemnine za rodbinsko življenje. Tisti, ki ima veliko rodbino, mora imeti tudi večje stanovanje, dočim se more samec zadostiti z eno sobo. Kdor ima rodbino, ima itak večje stroške, dočim mora samec skrbeti le za sebe. In sedaj naj bo bolj obdačen tisti, ki je vzel na sebe težko breme, da vzdržuje rodbino. Naš zakonodajalec, ki je dal celo davčno prostost z otroki zelo obdarjenemu davkoplačevalcu, pač ni nikdar imel takšne namere.

Zato je več ko jasno, da je davčni zakon potreben revizije in zato je le pozdraviti zahtevo »Jutrac«, da se odmera pridobnine po zunanjih znakih, zlasti od stanovanjske najemnine odpravi ter da se v tem smislu revidira davčni zakon. Pri tej priliki pa treba apelirati na naše poslance in senatorje, da odločno zahtevajo revizijo davčnega zakona v tem smislu in da se ta revizija potem tudi čim preje izvede. Že v jesenskem zasedanju bi morala priti ta revizija na dnevni red parlamenta, ker je praksa itak že dokazala, da so sedanji predpisi o odmeri pridobnine na podlagi stanovanjske najemnine itak neizvedljivi. Zato tudi proč s temi predpisi!

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Seznam spodaj navedenih povpraševanj po našem blagu je sestavljen od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine (Zavod za unapredjivanje spoljne trgovine, Beograd, Ratnički dom) na podlagi vprašanj, ki jih je prejel iz tujine.

Na ta način je zbral Zavod velik naslovni material. Kdor se zanima za eno od ponudb ali povpraševanj, navedenih v seznamu, naj piše zavodu in pri tem navede: številko, pod katero je povpraševanje navedeno, točno označbo vrste blaga, način embalaže z ozirom na tržne uzance, razpoložljivo količino blaga, ceno, kalkulirano po možnosti cili pristanišče države, kamor naj gre blago ali pa franko naša meja, plačilne pogoje in rok dobave. Istočasno naj se pošljejo tudi vzorci blaga.

Zavod pripominja, da za boniteto tujih tvrdk ne jamči.

Če zahteva naša tvrdka nove možnosti za plačevanje svojih prispevkov v tujini, se objavi njena ponudba v posebnem biltenu, ki se brezplačno razpošilja tujim interesentom.

Les in lesni izdelki:

- 796 — Rim, zastopnik za les;
- 797 — Dunaj, oluščena hrastova skorja.

Deželni pridelki in zdravilne rastline:

- 798 — Hamburg, žito in stročnice;
- 799 — Bratislava, rezanci od sladkorne repe in stročnice;
- 800 — Marseille, repa in seme od repe;
- 801 — New Orleans, rezanci od sladkorne repe;
- 802 — Genève, večja količina česna;
- 803 — Szeged, čebula;
- 804 — Beyrouth, zastopnik za suho povrtnino;
- 805 — Praga, seno;
- 806 — Toulouse, konzerve iz povrtnine;
- 807 — Thoun, razno seme, zlasti detelje in lucerne;
- 808 — Sofija, kolonijalno blago in fižol;
- 809 — Marseille, otrobi, ječmen, oves, riž in odpadki od sladkorne repe;
- 810 — Barcelona, zastopnik za živila in za industrijske sirovine;

811 — Amsterdam, živila in laneno olje za izvoz v Indijo;

812 — Alexandrie, oljčno olje.

Sadjarstvo in vinarstvo:

813 — Hamburg, suhe češplje in drugo suho sadje, oluščeni orehi;

814 — Kopenhagen, suhe slive;

815 — Beyrouth, komisionar za suhe slive.

Živinoreja, perutninarstvo in ribarstvo.

816 — Toulouse, konzerve iz gosjih jeter;

817 — Bruxelles, sirova jarčja in ovčja koža;

818 — Budapešta, volna;

819 — Beyrouth, zastopnik za sir;

820 — Alexandrie, mesne konzerve.

Rudarstvo in kovinski proizvodi:

821 — Pariz, manganova ruda;

822 — Livet, manganova in kromova ruda;

823 — Berlin, azbest in lojvec;

824 — Lübeck, cinkova ruda;

825 — Alexandrie, Terra di Siena, emajlirana kuhinjska posoda ter iz aluminija in kovanega železa.

Industrijski predmeti:

826 — Amsterdam, tekstilno in pleteno blago, porcelanski predmeti za izvoz v Indijo;

827 — Puerto de la Luz, ovojni papir;

828 — Sofija, tekstilno blago;

829 — Alexandrie, kemični in farmacevtski proizvodi, milo, belilo, rumenilo, dišave itd.;

830 — Djerba (Tunis), sukanec vseh vrst, farmacevtski proizvodi, dišave itd.;

831 — Alexandrie, zastopnik za stekleno, porcelansko in tekstilno blago ter za kemične proizvode, lake, barve itd.

Razno:

832 — Utrecht, drobnarije za darila;

833 — Amsterdam, razni modni artikli in obleke za dojenčke;

834 — Berlin, ekstrakt iz bele čebule;

835 — Djerba (Tunis) biskvit, bonboni, drože;

836 — Marseille, ribja moka.

Število trgovin in obrtov na področju novosadske zbornice

Zbornica za TOI v Novem Sadu je izdala statistiko o številu podjetij na njenem področju. Iz te statistike je razvidno, da je danes na njenem področju 10.385 trgovin, od katerih je 2418 branjarji, 3450 trgovin z mešanim blagom, 170 veletrgovin, dočim so ostale razdeljene na razne panoge. 66 odstotkov vseh trgovin se nahaja po vaseh. V prvih osmih mesecih je bilo izdanih 593 novih obrtnih listov, objavljenih pa jih je bilo 607, da se je število podjetij znižalo za 14. V vseh trgovinah je bilo nastavljenih 1209 pomočnikov in 987 vajencev.

V mesecu avgustu je izdala Zbornica v Novem Sadu obrtnih listov za 87 novih trgovin, 90 obrtniških obratov, 1 industrijsko prodajalnico in 28 gostilniških podjetij. Objavljenih pa je bilo 35 trgovskih, 55 obrtniških, 3 gostilniških in 1 industrijska prodajalna. Število trgovskih obratov se je torej povečalo za 52, obrtniških za 35 in gostilniških za 25.

Izseljeniška kontrola v dominionih

Angleški ministrski odbor za izselitveno politiko pod predsedstvom Malcolma MacDonalda je izdal zanimivo poročilo o svojih sklepih glede bodočega izseljevanja v dominione, ki se bo gotovo spet povečalo. Posebno je zanimivo, da se odbor postavlja odločno proti naseljevanju kmetov začetnikov in skupin, češ da je kmetijstvo v prekmorskih deželah tako težavno, da neizkušeni priseljenec le redko uspe. Edina izjema naj bi bili mladi ljudje, ki so se izsolali v posebnih kmetijskih šolah, kakor je n. pr. Fairbridge. V Zap. Avstraliji naj se zato ustanovi čim več teh šol. Dominioni naj sami odločajo, koliko dosejencev sprejmejo, nato pa tudi sami skrbijo za njih podporo. Olajšati se mora predvsem izobrazba mladine obeh spolov. Priporoča se tudi izseljevanje otrok pod štirinajstim letom v kmečke družine novih pokrajin, seveda pod posebnim nadzorom.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Ljubljanska borza

Lesno tržišče

Tendenca neizpremenjeno mlačna.

Situacija na lesnem trgu se tudi v tem tednu ni nič izpremenila.

Išče se pretežno mehki les III, IV vrste in podmera. Ker pa se to ponavlja že delj časa, da I, II ter monte blago zastaja, je nevarnost, da se ta način prodaje preveč razpase. Kupci sicer vzamejo III in IV, potem pa še zahtevajo glede kakovosti posebnih klavzul. Tako zahtevajo n. pr. III in IV brez premih in razpada-jočih grč itd. ter se večkrat dobavi monte blago za III ali IV, s čimer odjemalci tudi računajo. Vsled tega je nujno potrebno, da se naši producenti, posebno manjši organizirajo. Določiti naj se točno kaj spada pod III, oziroma IV. Nadalje naj bi se prodaja preuredila na ta način, da se prodaja blago po nekih določitih v odstotkih. Če zahteva kupec III, naj bi se oddalo tudi gotov odstotek I/II, ker s prodajo samo III se kakovost našega blaga le podcenjuje.

Naši sosedje so v tem pogledu že davno organizirani. Blago III vrste morejo oddajati le dobro organizirane velike lesne industrije, med tem ko je pri manjših produkcijah prodaja III vrste skoro v pretežni večini primerov prodaja monte blaga, kar seveda zelo kvarno vpliva na cene.

Organizacija v tem smislu ne bi povzročila zmanjšanje izvoza, ker se nam ne bi bilo bati inozemske konkurence, pač pa bi blagodejno vplivala na cene.

Les:

Smreka, jelka:		
Hlodi I., II., monte	100—	120—
Brzjavni drogovi	150—	170—
Bordonali merkantilni	130—	160—
Trami merkantilni	150—	160—
Škorete, konične, od 16 cm naprej	270—	300—
Škorete paralelne, od 16 cm naprej	310—	350—
Škorete, podmerne, do 15 cm	200—	210—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej	250—	280—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej	290—	310—
Bukev:		
Deske-plohi, naravni, neobrob- ljeni, monte	290—	320—
Deske-plohi, naravni, ostrorobi, monte	370—	400—
Deske-plohi, parjeni, neobrob- ljeni, monte	350—	400—
Deske-plohi, parjeni, ostrorobi, I. II.	600—	700—
Hrast:		
Hlodi I., II.	200—	250—
Bordonali	800—	900—
Deske-plohi, neobrobjeni boules	820—	850—
Deske-plohi, neobrobjeni merkantilni	700—	730—
Deske-plohi, ostrorobi (podnice)	800—	820—
Frizi	500—	550—
Parketi:		
hrastovi, za m ²	45—	60—
bukovi, za m ²	30—	40—
Železniški pragovi:		
2-60 m, 14x24		
hrastovi, za 1 komad	30—	34—
bukovi, za 1 komad	20—	22—
Drva:		
bukova, za 100 kg	10—	12—
hrastova, za 100 kg	9—	11—
mehka, kolobarji, franko nakladalna slov. postaja za komad	2'80	3—
Oglje:		
bukovo, za 100 kg	38—	42—
canella, za 100 kg	45—	50—

Dobava-prodaja

Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 29. septembra ponudbe o dobavi 1 motorne gasilske se-salke.

Dne 27. septembra bo pri Komandi 39. pešadijskega polka v Celju javna ustna pogodba za dobavo kvasa; dne 28. septembra pa za dobavo 1400 kg masti, 1200 kilogramov olja, 10.000 kg krompirja, 5 tisoč kilogramov zelja, 450 kg kisa, 130 kg paprike, 150 kg kave, 220 kg cikorije, 110 kilogramov čaja in 380 kg prazenega ječmena. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

Oddaja del. Dne 2. oktobra bo pri inženjerskem oddelku Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za oddajo gradbe drenaže v vojašnici v Škofji Loki; dne 11. oktobra pa za oddajo gradbe električne centrale v intendantskem skladišču v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 4. oktobra t. l. ponudbe o dobavi 150 omotov krovne lepenke.

(Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Električna instalacija v vojašnici »Kralja Aleksandra I.« v Ljubljani se odda z ofertno licitacijo dne 5. oktobra pri inženjerskem oddelku Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 2. oktobra ponudbe o dobavi 4800 m³ borovih gred in 8500 m³ borovih desk; do 3. oktobra o dobavi delov za pisalni stroj »Adler« ter o dobavi raznega orodja; do 8. oktobra o dobavi 2500 kožic za čepice ter o dobavi ventilov; do 9. oktobra o dobavi 2000 kg cinkovih ploščic, 20 pisalnih miz, 10 omar, 110 stolov, 10 stenskih obešalnikov, 20.000 kg sirovega železa in 170 m³ drv.

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 1. oktobra ponudbe o dobavi 200 kosov krovne lepenke, 70.000 kg portland-cementa, 5000 kg tračnikov in 2200 kg zakovic.

Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 4. oktobra ponudbe o dobavi raznega električnega materiala.

Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 4. oktobra ponudbe o dobavi 3000 m bakrene žice.

Uprava moške kaznilnice v Mariboru razpisuje ustno licitacijo na dan 1. oktobra za nabavo 255 ton rjavega premoga.

Uprava zdravilišča v Topolšici razpisuje II. pismeno ofertno licitacijo za dobavo moke in drugo za špecerijo. Licitacija bo 2. oktobra ob 11. v pisarni uprave. Istočasno bo tam tudi licitacija za dobavo špecerije.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 1. oktobra ponudbe o dobavi 615 kg kalijevega mila in 1000 kg urinola.

Dne 4. oktobra bo pri upravi državnih monopolov v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 23.000 kg željčev.

Pri Direkciji pošte in telegrafa v Splitu bo dne 2. oktobra prva ofertna licitacija za nabavo večje množine raznih tiskovin. Vzorci so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 4. oktobra ponudbe o dobavi 26 žag za gater.

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 1. oktobra ponudbe o dobavi spojnic; do 8. oktobra pa o dobavi 30.000 kilogramov portland-cementa.

Kr. banska uprava Dravske banovine razpisuje v skrajšanem roku drugo ofertno licitacijo za dobavo 320 ton premoga koso-va z najmanj 4500 kalorijami. Licitacija bo v četrtek, dne 4. oktobra ob 11. v sobi 21, v II. nadstropju banske palače na Bleiweisovi cesti. Pogoji v pisarni ekonomata banske uprave.

Predsedništvo apelacijskega sodišča v Ljubljani razpisuje prvo javno ofertno licitacijo za dobavo pisarniških potrebščin. Licitacija bo 4. oktobra ob 11. v justični palači. Pogoji v »Službenem listu« z dne 12. septembra.

Abiturijentski tečaj zbornice za TOI na drž. trgovski akademiji v Ljubljani

Vpisovanje v abiturijentski tečaj na trgovski akademiji v Ljubljani bo do incl. 29. septembra. Interesenti lahko plačajo prvi obrok šolnine tudi v prvih dneh meseca oktobra proti obvezni prijavi za vpis na abiturijentski tečaj. V izjemnih primerih se more dovoliti plačevanje šolnine tudi v večjem številu obrokov. Vse ostale informacije dobe interesenti-(nje) pri ravnateljstvu drž. trgovske akademije v Ljubljani.

Črna kronika

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končnih konkurzi in prisilnih poravnah izven konkurza za čas od 1. septembra do 10. septembra 1934:*

A. OTVORJENI KONKURZI:

Savska banovina: Plamen, trg. hiša za promet s premogom, drvimi in rudami, A. Landikušić, Zagreb.

Primorska banovina: Krajšek braća, lastnika Krajšek Rudolf in Josip pok. Franje, Split.

Moravska banovina: Krainčanić M. Miodrag, kavarnar, Vlasotinci.

B. RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: Bezjak Ivan ml., Karlovac; Ferderber Štefanija, Zagreb; Hirschl Armin, Zagreb; Hoffmann Philomena, Zagreb, Šenoina ul. 23.

Primorska banovina: Bošnjčić Ibrahim umrl. Memišage, neprot. trgovec z manufakturnim blagom, Mostar; Svilčević Jan-ko Mijin, dimnikarski mojster, Split.

Drinska banovina: Jančikić Veljko pok. Aleksandra, trgovce, Brčko; Kajon Avram, trgovec, Sarajevo.

Dunavska banovina: Zemen Josip, opankar, Vršac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Dewald Anton in Ana Dewald, Zemun; Dimić G. Joca, brivec, Beograd; član firme »Braća Dimić«, Beograd.

C. KONČANA KONKURZNA POSTOPANJA:

Savska banovina: Horvat Ivan, trgovec, Koprivnica; Mljekarstvo »Mali Bukovac« Alojz Leiner, Zagreb.

Dunavska banovina: Majstorović Janko, Sopot. (Nadaljuje pa se konkurz napram Majstoroviću Gjorgju, ki ima zvezo s to konkurzno maso.) Sajgrić Ignjat, trgovec, Karavukovo; Sekulić Milan, Vrčin.

Beograd, Zemun, Pančevo: Fabrika papirja »Milan Vapa« a. d., Beograd.

Č. POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE: Savska banovina: Borić Franjo, trgovec, Crikvenica; Florschütz Srećko, pooblašteni graditelj, Zagreb; Pavliček Ivan, industrija pletenega blaga, Zagreb.

Primorska banovina: Rašić Jozo pok. Nikole, Klobuk (Ljubuški).

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. — Vse druge podatke o raznih narokih, kvotah itd. daje tajništvo društva.

Razno

Minister za gozdove in rudnike dr. Ulmanský je razveljavil pogodbo z družbo »Krivajac«, ker je ta kršila pogodbo. Vsa od družbe položena kavcija je bila v korist države zaplenjena.

Zagrebski župan dr. Krbek je odstopil, ker po novem zakonu o mestnih občinah ne more biti župan, kdor je v državni ali samoupravni službi.

Od vseh mest Jugoslavije ima Ljubljana največ biciklov, namreč okoli 12.000. Za te bicikle so plačali lastniki samo letos nad 300.000 Din pristojbin.

Dubrovnik je v mesecu juliju obiskalo 6928 gostov, ki so imeli skupno nad 60.000 nočin. Enodnevnih gostov je imel Dubrovnik v tem času 2791.

350letnica naselitve Hrvatov so te dni slovesno proslavili v južno moravskih občinah Dobrem Polju in Novem Prerovu.

Avstrijske oblasti so začele delati velike težko obsejnu prometu ob Gornji Radgoči. Zaradi tega je zelo oškodovana naša trgovina, še bolj pa so udarjeni revni avstrijski konzumenti, ki morajo mesto cenjenih jugoslovanskih živil, kupovati draga avstrijska. Pa menda je že tako, da se bo moralo avstrijsko prebivalstvo navaditi še na druge dobrote zavezništva Avstrije s fašistično Italijo. Naše oblasti pa naj ukrenejo vse potrebno, da ne bodo trpeli naši trgovci in obrtniki škodo. In če ni drugače, je pač treba poseči po represalijah.

Poroka angleškega princa Jurija s princeso Marino je določena na dan 22. novembra, ko praznuje princesa svoj 28. rojstni dan.

Nad grobom Mohameda je postavil sultan Ibn Saud radijsko postajo, ki bo vsak petek prenašala mohamedansko versko službo.

V madjarskem premogovniku v Pečuhu je začelo stavitkati 1000 delavcev.

V skladišču bolgarskih železnice v Sofiji je nastal velik požar, ki je bil posebno nevaren, ker so bile v skladišču velike zaloge olja, petroleja in drugih zelo gorljivih stvari. Požar pa so lokalizirali. Škoda znaša okoli 20 milijonov levov. Ker je ogenj izbruhnil na več krajih, sodijo, da so ga zanetili neki železničarji, ki so bili pred kratkim odpušteni.

Strahovit tajfun je divjal nad Japonsko. Na tisoče hiš je vihar porušil, na deset tisoče hiš pa je bilo poplavljenih. Posebno je trpelo mesto Osaka, kjer je nad 1 tisoč ljudi izgubilo življenje. Samo šolskih otrok je bilo ubitih v Osaki nad 400. Materialna škoda je ogromna in gre v stotine milijonov. Je to največja nesreča, ki je zadela Japonsko po l. 1922.

Vagon z odpadki premogovnega prahu se je nenadoma vžgal v premogovniku blizu premogovnika Rudi na Češkoslovaškem v hipu, ko so spremljali vagon brezposelnih, da izkopljejo iz odpadkov še dobre drobce premoga. Nenadoma je švignil iz vagona velikanski plamen, ki je obližnil brezposelne. V hipu so brezposelni zagoreli in bili podobni živim bakljam. 27 jih je bilo opečenih do smrti, 15 pa zelo nevarno.

V cressfordskem rudniku v Angliji so eksplodirali plini, ko je bilo v rovi 400 do 500 delavcev. Nad 100 rudarjev je postalo žrtev eksplozije.

Trg s fižolom

Tendenca na slovenskem trgu s fižolom je še naprej čvrsta. Francija je dovolila uvoz našega fižola in zato se je začelo živahno povpraševanje po »ribničanuc«. Pa tudi iz Italije, Argentine, Holandske in Nemčije je mnogo povpraševanja po našem fižolu. Zahteva pa se samo prebran fižol, v katerem ni nikakih defektnih zrn. Kmetom se plačuje fižol po 2:05 do 2:20 dinarja za kg. Naša železnica je znižala prevoznino za fižol, ki se izvozi iz Slovenije skozi Sušak, do te mere, da je sedaj prevoz iz Slovenije skozi Sušak cenejši ko skozi Trst.

Kožuhovinski trg

Trgovina s kožuhovino se je končno za trajno preselila iz Leipziga v London. Po Hitlerjevem nastopu so sicer glavni kožuhovinarji Židje zbežali iz Leipziga v Pariz in London, vendar pa so se čez nekaj mesecev spet večinoma povrnil. V zadnjih petih mesecih pa so se tudi takšne tvrdke znova preselile v London. To je pospešilo izredno velik letošnji promet. Trgovina s kožuhovino spet cvete. Uspele so velike razstave blaga, posebno v Grosvenar Hallu ter v uradih Hudson-Bay-ske kompanije. Ob koncu septembra prirede trgovci »narodni teden kožuhov«. Novost te razstave bodo barvani kožuhi, ki prehajajo letos v modo. Odslej bo lahko vsaka dama nosila kožuh iste barve, kakršne je njena toaleta.

Program ljubljanske radio-postaje

Sreda, dne 26. sept.: 12.15: Plošče — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Same vesele (Valo Bratina) — 18.20: Plošče — 18.40: Preko kamniških planin (Janežič Borut) — 19.00: Plošče — 19.30: Jugoslovanska ženska udruženja — 19.50: Čas, jedilni list — 20.00: Prenos opere iz Ljubljane, v odmoru: čas in poročila.

Četrtek, dne 27. sept.: 12.15: Plošče — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Literarna ura: Knjižni pregled (Ludvik Mrzel) — 18.20: Pogovor s poslušalci — 18.50: Plošče po željah — 19.30: Ljubomir Nenadović in Simon Matavulj — 19.50: Čas, jedilni list — 20.00: Prenos iz Beograda — 22.00: Čas, poročila, lahka glasba (R. o.).

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d.d. Grosuplje pri Ljubljani